

Joensuun seudun yleiskaava 2040:n käynnistäminen ja sitä koskevan sopimuksen hyväksyminen

KRAKLK 09.05.2023 § 66

Joensuun seudun seutuvaltuusto hyväksyi 02.12.2008 kuntien yhteisen, oikeusvaikutteisen yleiskaavan nykyisen Joensuun, Kontiolahden, Liperin, Outokummun ja Polvijärven kuntien alueille. Hyväksytty Joensuun seudun yleiskaava 2020 tuli voimaan 14.01.2010. Kyse on maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n mukaisesta kuntien yhteisestä yleiskaavasta. Kaavalla muodostettiin yhteisesti hyväksytty näkemys Joensuun seudun yhdyskuntarakenteen kehittymisen päälinjoista lähivuosikymmeninä.

Joensuun seudun yleiskaava 2020:n kantavia periaatteita ovat olleet nykyisen yhdyskuntarakenteen kiinteyttäminen ja täydentäminen kaupunkimaisella alueella. Periaatteiden mukaisesti uutta rakentamista on osoitettu sinne, missä voidaan luoda edellytyksiä nykyisten palvelujen hyödyntämiselle tai uusien syntymiselle. Ratkaisun tavoitteena on ollut tukea kevyttä liikennettä ja joukkoliikennettä arjen liikkumismuotoina. Yleiskaava on ollut ohjeena lukuisten osayleiskaavojen, asemakaavojen sekä erilaisten ohjelmien laadinnassa.

Joensuun seudun yleiskaava 2020:n tavoitevuosi on saavutettu. Kaava on monelta osin vanhentunut. Maailma on muuttunut paljon edellisen kaavan laadinnasta. Uuden seudun yleiskaavan laatimiseen mukaan lähtemisestä on vuoden 2022 kesän ja syksyn aikana tiedusteltu samaisilta seudun kunnilta. Jokainen kunta on käsitellyt Joensuun kaupungin (KH 20.06.2022 § 258) lähettämän aloitteen, ja suhtautuminen uuden kaavan laatimiseen on kaikissa kunnissa ollut myönteinen:

- Kontiolahti KH 05.09.2022 (§ 203)
- Liperi KH 22.08.2022 (§ 161)
- Outokumpu KRAKL 28.09.2022 (§ 47)
- Polvijärvi TEKL 27.09.2022 (§ 14)

Kuntien aloitetta koskevissa päätöksissä on linjattu, että kaavan laatiminen ja päättäminen annetaan MRL 47 §:n 1 momentin mukaiselle kuntien yhteiselle toimielimelle.

Sopimus Joensuun seudun yleiskaava 2040:n laatimiseksi

Joensuun, Kontiolahden, Liperin, Outokummun ja Polvijärven kuntien kaavoituksesta vastaavien viranhaltijoiden sekä poliittisten päättäjien kanssa on valmisteltu kevään 2023 aikana kaavatyön toteutusta koskeva sopimus. Sopimuksessa säädetään perustettavasta toimielimestä, kaavan laadinnasta, sen käsittelystä ja hyväksymisestä sekä muista tarpeellisista asioista.

Sopimuksen kohdan 5 mukaisesti tällä sopimuksella perustetaan MRL 47 §:n mukainen kuntien yhteinen toimielin, jonka nimi on *Joensuun seudun yleiskaavatoimikunta*. Toimielimen tehtävänä on vastata yleiskaavan laatimisesta ja päättää sen hyväksymisestä. Toimielimen kokonaisvahvuus on 11 henkilöä, ja sen jäsenmäärä jakautuu sopijakuntien kesken seuraavasti:

- Joensuu viisi (5) henkilöä (sis. puheenjohtajan)
- Kontiolahti kaksi (2) henkilöä
- Liperi kaksi (2) henkilöä
- Outokumpu yksi (1) henkilö
- Polvijärvi yksi (1) henkilö

Kokoonpanojakauma noudattelee kuntien väkilukujen mukaisia voimasuhteita. Sitä on kuitenkin tasapainotettu niin, että jokaisella kunnalla on toimielimessä edustus. Toimielimen puheenjohtajana toimii Joensuun kaupungin nimeämä edustaja ja varapuheenjohtajana Kontiolahden kunnan nimeämä edustaja. Toimielimen jäsenet valitaan kunkin kunnanvaltuuston toimesta erillisellä päätöksellä.

Koska toimielin valitaan edustamaan mukaan lähteviä kuntia ja hyväksymään laadittavan yleiskaavan, on tärkeää pyrkiä huomioimaan sen poliittinen edustavuus. Mukaan lähtevien kuntien valtuustojen poliittisten jakaumien (eli kuntavaalitulosien) pohjalta on laadittu ehdotelma paikkajakoiksi, joka toimii ohjeena edustajien nimeämisessä. Myös tasapuolisen sukupuolijakauman tavoittelemisen tulee huomioida. Näitä paikkajakoja koskevat ohjeelliset taulukot ovat asian liitteenä (Liite 1_Joensuun seudun yleiskaava 2040:n toimielimen ohjeellinen paikkajakauma).

Kyseessä on työmäärältään merkittävästä kaavatyöstä. Joensuun seudun yleiskaava 2020:n kaavaprosessi oli noin neljän vuoden mittainen. Kaavan laatimisen kokonaiskustannukset olivat arviolta n. 1,3 M€, josta valtaosa oli kuntien henkilötyötä (n. 0,8 M€) ja loput ulkoa ostettujen palveluiden kustannuksia (n. 0,5 M€). Kustannuksiin saatiin yhteensä noin 0,2 M€ ulkopuolisia avustuksia. Nämä toimivat karkeana arviona nyt laadittavan kaavan kustannuksista sekä kaavaprosessin kestosta. Suurin osa nyt laadittavan kaavan kustannuksista tulee myös olemaan virkatyötä, jonka kustannuksista jokainen kunta vastaa omalta osaltaan. Ulkopuolisilta tahoilta mahdollisesti tilattavien selvitysten kustannukset jaetaan kuntien väkiluvun perusteella sopimuksen kohdan 7 mukaisesti. Myös ulkopuolista rahoitusta aiotaan taas aktiivisesti hakea, josta esimerkkinä Joensuu sai jo ympäristöministeriöltä 12/2022 rahoituksen seudun yleiskaavan yhteydessä toteutettavan energiainfrastruktuuriselvityksen tekemiseen.

Kaava-asiakirjojen valmistelusta vastaa käytännön kaavatyötä tekemään nimettävä, kuntien kaavoituksen/ yhdyskuntasuunnittelun viranhaltijoista koostuva *Joensuun seudun yleiskaavan suunnittelutyöryhmä*. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulee nähtäville syksyn 2023 aikana. Kaavaluonnos on todennäköisesti käsittelyssä vuosien 2024-2025 vaihteessa. Kaavaehdotus tullee käsittelyyn alkuvuodesta 2026. Aikataulu on vielä hyvin alustava ja se tarkentuu prosessin aikana. Paljon riippuu siitä, minkälaiset resurssit kullakin kunnalla on työhön käytettävissä, paljonko ulkopuolista rahoitusta saadaan, ja miten yhteistyö toimii. Huomionarvoista on myös kaavoituksen digitalisaatiota koskevat lainmuutokset. Jatkossa kaavatiedot tulee viedä kansalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään tietomallimuotoisena. Tähän liittyvät kaavan laatimiseen kohdistuvat muutostarpeet voivat hidastaa prosessia.

Sopimus Joensuun seudun yleiskaava 2040:n laatimiseksi tulee voimaan, kun kunkin sopijapuolen kunnan-/kaupunginvaltuustot ovat päättäneet, että sopijakuntien alueelle laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n tarkoittama kuntien yhteinen yleiskaava sekä hyväksyneet samansisältöisenä sopimuksen ja kun sopimus on allekirjoitettu kaikkien sopijapuolten toimesta. Kuntien yhteinen toimielin katsotaan perustetuksi sopimuksen tullessa voimaan.

valmistelija: maankäytön suunnittelija Patrik Hämäläinen / PS

Kaupunkiympäristöjohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kaupunkirakennelautakunta päättää

lähettää liitteenä olevan sopimuksen Kontiolahden, Liperin, Outokummun ja Polvijärven kuntien käsiteltäväksi ja

esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus ehdottaa, että

kaupunginvaltuusto päättää käynnistää Joensuun osalta maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n mukaisen kuntien yhteisen yleiskaavan, Joensuun seudun yleiskaava 2040:n, laadinnan ja

päättää hyväksyä liitteenä olevan sopimuksen Joensuun seudun yleiskaava 2040:n laatimiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Maankäytön suunnittelija Patrik Hämäläinen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KH 15.05.2023 § 182
3767/10.02.02.00/2022

Kaupunginjohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

käynnistää Joensuun osalta maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n mukaisen kuntien yhteisen yleiskaavan, Joensuun seudun yleiskaava 2040:n, laadinnan ja

hyväksyy liitteenä olevan sopimuksen Joensuun seudun yleiskaava 2040:n laatimiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunkiympäristöjohtaja Ari Varonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.